

Hrvatska glazbena baština zbornog pjevanja u općeobrazovnom sustavu – tragom glazbenih svečanosti hrvatske mladeži

PRETHODNO PRIOPĆENJE

Primljen: 19. 9. 2023.

Prihvaćen: 4. 12. 2023.

UDK

37:78

78.087.681.092

78.087.68:394.3/.4(497.523)

<https://doi.org/10.59549/n.164.3-4.3>

doc. dr. sc. Martina Mičija Palić
Sveučilište u Zagrebu Učiteljski fakultet
Savska cesta 77, 10 000 Zagreb
martina.micijapalic@ufzg.hr
[orcid.org/
0000-0003-2726-1107](https://orcid.org/0000-0003-2726-1107)

Nikola Sebastian Jambrošić,
mag. mus., doktorand
Sveučilište u Zagrebu Učiteljski fakultet
Savska cesta 77, 10 000 Zagreb
nikola.sebastian.jambrosic@gmail.com
[orcid.org/
0000-0002-9198-2614](https://orcid.org/0000-0002-9198-2614)

Sažetak

U ovom se radu razmatra položaj hrvatske glazbene baštine zbornog pjevanja u općeobrazovnom sustavu temeljem programa (N=25) izvedenih u okviru Glazbenih svečanosti hrvatske mladeži u Varaždinu, u razdoblju od 1996. do 2022. godine, jer navedena manifestacija kao državno natjecanje pjevačkih zborova djece i mladih u Republici Hrvatskoj među svojim ciljevima ima i zadaću poticanja glazbenog stvaralaštva hrvatskih skladatelja. Metodom opažanja i analizom arhivske građe prikupljeni su podatci o vrsti osnovnoškolskih zborova najzastupljenijih u pojedinim godinama, a kvalitativnom tematskom analizom sadržaja izvedenog zbornog repertoara prikazuje se položaj hrvatske glazbene baštine, njezina pojavnost i zastupljenost u proteklih 27 godina. Rezultati potvrđuju značaj osnovnoškolskog zbornog pjevanja kao važnog

čimbenika očuvanja hrvatske glazbene baštine, koja upravo uključivanjem u zborni repertoar osnovnih škola postaje dostupna mlađim generacijama.

Ključne riječi: glazba, klasična glazba, osnovna škola, tradicijska glazba, zborovi

UVOD

U suvremenom društvu, sa stalno prisutnom interakcijom između procesa globalizacije i tradicionalne kulture, značenje očuvanja i prenošenja kulturne baštine u svim njezinim oblicima postaje iznimno važno za svaku naciju i zajednicu (Šošić, 2014). Kada se govori o baštini, fokus je često na materijalnim aspektima – spomenicima, dokumentima i umjetničkim djelima. Međutim, ne smije se zanemariti nematerijalna, intangibilna dimenzija koja obuhvaća jezik, tradicije i, naravno, glazbu (Nikočević i sur., 2012). U ovom ćemo se radu posvetiti upravo toj komponenti – glazbi, te staviti naglasak na njezinu funkciju i važnost u općeobrazovnom sustavu Republike Hrvatske. U očuvanju kulture i kulturnog identiteta, ključnu ulogu imaju odgojno-obrazovne ustanove i odgojno-obrazovni djelatnici jer, prema Jukić (2015), međusobna sinergija odgoja i kulture dolazi do izražaja kroz implementaciju nematerijalne kulturne baštine u suvremeni odgojno-obrazovni proces, čime nematerijalna kulturna baština postaje bitna duhovna tvorevina i vrijednosna komponenta suvremenog odgoja.

Specifičan su fokus ovog rada Glazbene svečanosti hrvatske mladeži, manifestacija koja je postala središnjim i najznačajnijim događajem zbornog pjevanja u općeobrazovnim školama. Te svečanosti, koje se održavaju u Varaždinu, pružaju jedinstvenu platformu u okviru koje se zbornim pjevanjem njeguje i čuva hrvatska glazbena baština izravno kroz repertoar, a neizravno i dugoročno kroz odgojnu komponentu koju donosi zbornsko pjevanje u oblikovanju budućih konzumenata kulture. Osim što predstavljaju konačni rezultat cjelogodišnjeg rada školskih zborova, Glazbene su svečanosti i poligon gdje se potiče stvaralaštvo hrvatskih skladatelja i gdje se, između ostalog, učenicima prenosi vrijednost i ljepota hrvatske glazbene tradicije. U radu će se koristiti metodologija koja se temelji na metodi opažanja i kvalitativnoj tematskoj analizi kako bi se detaljno razmotrila uloga i značenje ove manifestacije u očuvanju hrvatske glazbene baštine.

Glazbene svečanosti hrvatske mladeži

Prema podacima Agencije za odgoj i obrazovanje iz 2023. godine (AZOO, 2023), Glazbene svečanosti hrvatske mladeži opisane su kao „državno natjecanje pjevačkih zborova djece i mladeži Republike Hrvatske te su sastavni dio natjecanja i smotri učenika i učenica osnovnih i srednjih škola“ (AZOO, 2023). Spomenuta manifestacija ima višestruke ciljeve koji uključuju podizanje glazbene kulture mladih, poticanje aktivnog bavljenja glazbom, afirmaciju glazbenog stvaralaštva mladih, prikazivanje najvrjednijih ostvarenja rada pjevačkih zborova u Republici Hrvatskoj, poticanje glazbenog stvaralaštva hrvatskih skladatelja te praćenje i vrednovanje rezultata rada pjevačkih zborova i njihovih voditelja – zborovođa (AZOO, 2023). Glazbenim svečanostima upravlja Državno povjerenstvo Glazbenih svečanosti Hrvatske mladeži koje se sastoji od većeg broja istaknutih glazbenih pedagoga te renomiranih glazbenika i muzikologa, dok kvalitetu izvedbe procjenjuje Prosudbeno povjerenstvo Glazbenih svečanosti Hrvatske sastavljeno od stručnjaka za zborsku glazbu koji su svojim radom na tom području stekli određene uspjehe, priznanja i nagrade.

Glazbene svečanosti imaju dugu i bogatu povijest; osnovane su 1957. godine u Zagrebu i održavaju se kontinuirano svake godine, s iznimkom 1964. (Fišer, 1997) te 2020. i 2021. godine zbog pandemije koronavirusa (AZOO, 2023). Prvih deset godina domaćin svečanosti bio je grad Zagreb, a od 1968. pa sve do posljednjeg izdanja svečanosti se održavaju u Varaždinu. Iako prvotno nisu sve smotre bile natjecateljskog karaktera, već festivalskog, ideja se postupno mijenjala do forme koju poznajemo danas. Oblik revijalnog dijela zadržao se u predsmotrama, a u određenim godinama pozivani su gostujući zborovi, najčešće iz drugih zemalja, koji tada nisu sudjelovali u natjecanju. Kako su Glazbene svečanosti postale sastavni dio natjecanja u okviru sustava odgoja i obrazovanja, tako su realizirane uz organizacijsku potporu i pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, Agencije za odgoj i obrazovanje, Varaždinske županije i Grada Varaždina te Glazbene škole u Varaždinu koja je ujedno i domaćin natjecanja. Njihova predanost i osjećaj za kulturne potrebe zajednice odražava se u impresivnom broju izvođača i mladih koji su posjetili Varaždin, čime su svečanosti postigle zavidnu razinu u pogledu broja sudionika i kvalitete izvođenja tijekom desetljeća.

Zborsko pjevanje kao platforma za očuvanje i promicanje hrvatske glazbene baštine u kontekstu odgojno-obrazovnog sustava

Hrvatski odgojno-obrazovni sustav prepoznaje i priznaje učenje glazbe kao vitalni faktor u oblikovanju specifičnih glazbenih i općih kompetencija učenika. U Kurikulumu nastavnog predmeta Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena

umjetnost za gimnazije (MZO, 2019) navodi se da je glazba neodvojivi dio globalnih kultura i, zajedno s ostalim umjetničkim formama, igra ključnu ulogu u kvalitetnom, harmoničnom i sveobuhvatnom razvoju pojedinaca, a nastava glazbe stimulira estetski razvoj učenika, potiče kreativnost, razvija glazbene sposobnosti i interese učenika te ih osposobljava za život u multikulturalnom svijetu kroz upoznavanje i doživljavanje različitih glazbenih stilova i vrsta. Također, „važan dio procesa učenja i poučavanja glazbe odnosi se na izbornu i fakultativnu nastavu te na izvannastavne i izvanškolske aktivnosti (pjevački zbor, glazbeni sastavi, orkestar, plesne skupine i dr.), u okviru kojih učenici proširuju stečena znanja, vještine i stavove te istodobno sustavno razvijaju svoje interese i ostvaruju kvalitetan osobni i umjetnički rast i razvoj“ (Jurkić Sviben i Jambrošić, 2021, 247).

Aktivnost pjevanja ostaje bitna komponenta glazbenog obrazovanja na raznim razinama. Prema istraživanju Radočaj-Jerković (2017) provedenom na području Hrvatske, vidljivo je da učenici uvelike preferiraju pjevanje. Razlog je tome univerzalnost pjevanja kao ljudskog izraza (Maury i Rickard, 2016) jer je pjevanje najelementarniji, najspontaniji i najprirodniji način glazbenog ponašanja čovjeka (Boyack, 2011; Heyning, 2011; Rojko 2012) te aktivnost koja se može obavljati „bez poznavanja nota, bez određenog glazbenog obrazovanja i bez suvremene tehnike i tehnologije“ (Vidulin-Orbanić i Terzić 2011, 142).

Među izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima u odgojno-obrazovnom sustavu, upravo je zbarsko pjevanje najzastupljenije i najprijemčivije učenicima koji inkliniraju glazbenom izražavanju (Gergorić, 2020; Jurkić Sviben i Jambrošić, 2021; Radočaj-Jerković, Škojo i Milinović, 2018; Vidulin, 2016). Aktivnosti pjevanja ne samo da nadopunjuju formalno obrazovanje, već također pružaju socijalne i emocionalne koristi (Boyack, 2011; Crooke, Smyth i McFerran 2016; Rojko 2005, 13; Vidulin, 2016). Istraživanjem na području Republike Hrvatske, naročito nakon zabrane pjevanja u školama tijekom pandemije koronavirusa, utvrđeno je da pjevanje u većoj mjeri kod učenika izaziva pozitivne emocionalne reakcije te da je zabrana pjevanja kod većine ispitanika rezultirala negativnom emocionalnom reakcijom (Jurkić Sviben i Jambrošić, 2021). Uzmu li se u obzir činjenice o pozitivnim učincima pjevanja na različite aspekte dobrobiti čovjeka, od pojedinih zdravstvenih poremećaja do psihološke i socijalne dobrobiti (Boyd, Bonne i Berg, 2017; Chin i Rickard, 2014; Clift i Morrison, 2011; Clift, Manship i Stephens, 2017; Crooke, Smyth i McFerran 2016; Gembris, 2012; Schladt i sur., 2017.; Vickhoff i sur. 2013), može se zaključiti da pjevanje transcendirira okvire puke aktivnosti te predstavlja složeni sustav koji služi kao platforma za osobni, emocionalni i umjetnički razvoj učenika.

Tijekom desetljeća ciljevi Glazbenih svečanosti hrvatske mladeži ostali su nepromijenjeni, no otvara se pitanje nove interpretacije ove manifestacije. Kroz prizmu

odgojno-obrazovnog sustava, Glazbene svečanosti hrvatske mladeži pružaju dublje razumijevanje uloge baštine, kulture i identiteta u društvenom tkivu i služe kao medijator između individualnog i kolektivnog, tradicionalnog i suvremenog, doprinoseći konstrukciji kulturnog identiteta sudionika. U analitičkom okviru, predstavljaju polje dinamičke interakcije između baštine, identiteta i kulture, djelujući kao katalizator kulturne interakcije. Promiču svijest o važnosti kulturne baštine i njezinog utjecaja na sociokulturnu koheziju unutar obrazovnih institucija i šire društvene zajednice, omogućujući razmjenu znanja i iskustava. Doprinose očuvanju kulturne baštine i njezinim inovativnim interpretacijama, čime se unaprjeđuje kulturna dinamika Republike Hrvatske.

Kultura, opisana kao skup vrijednosti, vjerovanja, umjetničkih djela i drugih ljudskih postignuća unutar zajednice, predstavlja širok okvir u kojem se baština manifestira kao integralni dio koji se prenosi kroz generacije u materijalnom ili nematerijalnom obliku, kao što su običaji, jezik ili znanje. Identitet je konstrukt koji se oblikuje interakcijom s kulturnom baštinom te je definiran kao način na koji pojedinci ili grupe definiraju i izražavaju svoju jedinstvenost ili pripadnost određenoj kulturi ili zajednici (Ninčević, 2009; Zeman, 2007). U tom kontekstu, Glazbene svečanosti hrvatske mladeži postaju platforma za promicanje kulturne identifikacije i interakcije s baštinom, omogućujući sudionicima da istraže i izraze svoj kulturni identitet kroz glazbeni izričaj. Baština u obrazovanju igra ključnu ulogu u očuvanju kulturnog identiteta, počevši od rane dobi. Odgojno-obrazovne ustanove imaju središnju ulogu u uključivanju djece u istraživanje i upoznavanje kulturne baštine, čime se potiče njihova radoznalost, kreativnost i samopouzdanje te izgradnja njihovog kulturnog identiteta i osobnosti (Kostović-Vranješ i Šiškov, 2003). U kontekstu hrvatske odgojno-obrazovne politike, izazovi usklađivanja tradicije sa suvremenosti postaju izraženiji, a obrazovanje postaje ključni poticaj za očuvanje kulturnog identiteta u doba globalizacije (Mathews i Savarimuthu, 2020).

Koncept kulturne baštine je fluidan i podložan promjenama ovisno o društvenim i kulturnim kontekstima, kao i umjetničkim strujanjima u određenom vremenu (Prott i O'Keefe, 1992). Svečanosti hrvatske glazbene mladeži nude priliku za reinterpretaciju i obnavljanje kulturne baštine u odgojno-obrazovnom kontekstu, čime se potiče dinamički dijalog između prošlosti, sadašnjosti i budućnosti te se omogućuje kontinuirana evolucija i promicanje kulturne raznolikosti i identiteta glazbenim izražavanjem. Ovom glazbenom manifestacijom, koja je integrirana u odgojno-obrazovni sustav, istražuje se odnos između baštine, kulture i identiteta. Identitet nije statički već je u kontinuiranoj izgradnji, u refleksivnom procesu koji je usmjeren prema budućnosti i uvelike se „hrani kulturom“ (Zeman, 2007, 1015). Suvremena uloga odgojno-obrazovnih ustanova naglašava holistički razvoj pojedinca s poseb-

nim naglaskom na kulturnu dimenziju koja se razvija usporedno sa svim ostalim dimenzijama čovječanstva. Koncept kulturne baštine je dinamičan i kontinuirano evoluirao, reflektirajući društvene i kulturne promjene te odgovarajući na umjetničke struje u određenom vremenu.

Glazbene svečanosti hrvatske mladeži predstavljaju kritičnu platformu za istraživanje i prezentaciju hrvatske glazbene baštine, od tradicionalnih do suvremenih skladbi, uključujući radove hrvatskih skladatelja. Indikativni je pokazatelj da su u prvih deset godina praižvedene samo dvije skladbe hrvatskih skladatelja. Postupno se i ta tendencija mijenjala već do dvadesete godine održavanja ove manifestacije, kada ih je bilo devetnaest (Fišer, 1997, 16). Taj podatak ukazuje na to da su svečanosti pružale platformu za afirmaciju hrvatske glazbene scene i očuvanje nacionalnog identiteta u razdoblju društvenih izazova i političkih promjena koje su obilježile to doba. Još jedan podatak, prema programskim knjižicama svečanosti, sugerira da se broj praižvedenih skladbi tijekom osamostaljenja države Hrvatske postupno povećavao.

U okviru ovog istraživanja, razmatranje koncepta baštine bit će prošireno na dva ključna segmenta: autorske skladbe i skladbe koje se oslanjaju na tradiciju. Autorske skladbe čine suvremeni doprinos glazbenom kanonu i obogaćuju kulturološki pejzaž, dok se skladbe koje koriste tradicionalne elemente može smatrati produžetkom i očuvanjem postojeće kulturne i glazbene baštine. Važno je napomenuti da su se indikacije ove dinamike i međuodnosa nazirale već prije početka istraživanja sugerirajući složenost i bogatstvo koje koncept baštine može obuhvatiti u kontekstu glazbene umjetnosti.

Metodologija

Cilj i hipoteze istraživanja

Osnovni cilj ovoga istraživanja bio je prikazati položaj hrvatske glazbene baštine zbornog pjevanja u osnovnoškolskom općeobrazovnom sustavu temeljem programa (N = 25) izvedenih u okviru manifestacije Glazbene svečanosti hrvatske mladeži u Varaždinu, u razdoblju od 1996. do 2022. godine. Također, kvalitativnom tematskom analizom sadržaja izvedenog zbornog repertoara nastojalo se determinirati koja je vrsta skladbi (tradicijaska ili autorska) najzastupljenija na repertoaru osnovnoškolskih zborova te koja se djela skladatelja (domaćih ili stranih) najčešće pojavljuju među zadanim skladbama u pojedinim kategorijama natjecanja.

S obzirom na navedeni cilj istraživanja, postavljene su sljedeće hipoteze:

H1: Od 1996. do 2022. godine u okviru Glazbenih svečanosti hrvatske mladeži najzastupljeniji su nastupi dječjih osnovnoškolskih zborova.

- H2: U okviru Glazbenih svečanosti hrvatske mladeži najrjeđe se pojavljuju dječji troglasni osnovnoškolski zborovi.
- H3: Među izvedenim skladbama hrvatskog repertoara u većoj se mjeri pojavljuju folklorne / tradicijske skladbe, a znatno su manje zastupljene autorske / umjetničke skladbe.
- H4: Analizom cjelokupnog programa pokazuje se da su hrvatske skladbe (tradicijske i autorske) zastupljene u većoj mjeri, čime se potvrđuje važnost osnovnoškolskog zorskog pjevanja u kontekstu očuvanja hrvatske glazbene baštine, prenošenjem na mlađe generacije učenika.
- H5: Među zadanim skladbama za pojedine kategorije osnovnoškolskih zborova najzastupljenija su autorska (umjetnička) djela hrvatskih skladatelja.

Instrument, uzorak i postupak provedbe istraživanja

Istraživanje je provedeno u jesen 2022. godine, a započelo je prikupljanjem arhivske građe vezane uz manifestaciju Glazbene svečanosti hrvatske mladeži. Da bi se u okviru navedene manifestacije razmatrala tematika zastupljenosti hrvatske glazbene baštine, bilo je potrebno prikupiti sve programske knjižice natjecanja u proteklih 27 godina, dakle od 1996. do 2022.

S obzirom na to da se u ovom radu istražuje tematika vezana uz osnovnoškolsko obrazovanje, potrebno je istaknuti da su metodom opažanja i analizom arhivske građe ponajprije prikupljeni podaci o vrsti osnovnoškolskih zborova koji su najzastupljeniji u pojedinim godinama, uzimajući u obzir da se u okviru navedene manifestacije natječu i srednjoškolski zborovi, kao i zborovi glazbenih škola, a sporadično se pojavljuju i zborovi različitih kulturnih i umjetničkih društava. Također, potrebno je istaknuti da se Glazbene svečanosti hrvatske mladeži nisu održale 2020. i 2021. godine zbog pandemije koronavirusa, stoga je u istraživanju analizirano 25 programa natjecanja izvedenih u proteklih 27 godina, koji čine osnovni skup uzoraka.

Druga etapa istraživanja obuhvaćala je kvalitativnu tematsku analizu sadržaja (Berelson, 1952; Halmi, 1996; Krippendorff, 2004) izvedenog zorskog repertoara, prema predefiniranim kategorijama, kako bi se prikazao položaj hrvatske glazbene baštine, njezina pojavnost i zastupljenost u okviru manifestacije Glazbene svečanosti hrvatske mladeži u proteklih 27 godina, pri čemu su se razmatrale i umjetničke autorske skladbe, kao i tradicijski / folklorni repertoar. Kao jedinica analize sadržaja uzimala se svaka pojedina skladba zastupljena u programu za određenu godinu, a za provođenje kvalitativne tematske analize sadržaja kreirana je analitička matrica koja je sadržavala pet predefiniranih kategorija, u kojima se razmatrala zastupljenost

stranih i hrvatskih skladatelja, tradicijske glazbe (strane i domaće) te navodila skladba koja je praižvedena u pojedinim godinama, a da pritom nije bila obvezna skladba pojedine natjecateljske kategorije. Zasebno se analiziralo koje su skladbe bile obvezne u pojedinim godinama za razmatrane kategorije osnovnoškolskih zborova, pri čemu se nastojalo determinirati radi li se o skladbama stranih ili hrvatskih autora, ili pak tradicijske glazbe.

Rezultati i rasprava

Istraživanje je započelo razmatranjem kategorizacije zborova i to zbirno tijekom pojedinih godina, s obzirom na to da su se definicije kategorija katkad neznatno mijenjale s ciljem da se u natjecanje uključe i zborovi koji nisu vezani uz odgojno-obrazovni sustav, niti opći niti glazbeni, nego uz pojedina kulturna i umjetnička društva, ili pak da se navede razlika u vrsti zbora (npr. mješoviti zbor, djevojački zbor i sl.) i kvalitativnom kriteriju zahtjevnosti natjecateljskog programa (npr. izvodi li zbor skladbe jednoglasno ili višeglasno).

Prema propisanim kriterijima Glazbenih svečanosti hrvatske mladeži zbirno tijekom godina dobivena je sljedeća kategorizacija zborova:

A kategorija – dječji zbor mlađe dobi (od 1. do 5. razreda OŠ), može nastupiti jednoglasno ili višeglasno;

A1 kategorija (u pojedinim godinama) – dječji zbor mlađe dobi učenika osnovne glazbene škole (od 1. do 5. razreda OŠ);

B kategorija – najmanje troglasni dječji zbor starije dobi (od 5. do 8. razreda OŠ);

B1 kategorija (u pojedinim godinama) – najmanje troglasni dječji zbor starije dobi osnovne glazbene škole;

C / C1 kategorija – najmanje troglasni djevojački zbor srednje škole, srednje glazbene škole ili društva (npr. kulturno-umjetničkog društva i dr.);

D / D1 kategorija – najmanje troglasni mješoviti zbor srednje škole, srednje glazbene škole ili društva (npr. kulturno-umjetničkog društva i dr.);

E / E1 kategorija (u pojedinim godinama) – najmanje četveroglasni mješoviti zbor srednje škole, srednje glazbene škole ili društva (npr. kulturno-umjetničkog društva i dr.).

Iz takve je kategorizacije razvidno da su se zborovi u natjecateljskom dijelu Glazbenih svečanosti hrvatske mladeži prosuđivali prema pojedinim grupama, primarno uzimajući u obzir dva kriterija: dob izvođača i kompleksnost tehničkih i glazbeno-izvodilačkih vještina prema kojima se zborovi dijele na one koji repertoar izvode jednoglasno, dvoglasno i troglasno te četveroglasno, a da pritom pripadnost

zboru pojedinoj vrsti škole (općeobrazovnoj ili glazbenoj) ili društva postaje drugotni faktor kategorizacije natjecatelja. Nakon pregleda kategorizacije svih zborova koji su u pojedinim godinama nastupili u okviru manifestacije Glazbene svečanosti hrvatske mladeži, sagledavala se zastupljenost dječjih osnovnoškolskih zborova kako bi se testirala prva hipoteza (H1), kojom se pretpostavilo da su u razdoblju od 1996. do 2022. godine na Glazbenim svečanostima hrvatske mladeži najzastupljeniji bili nastupi dječjih osnovnoškolskih zborova. Rezultati su pokazali da je prva hipoteza potvrđena, tj. da su najzastupljeniji zborovi u A i B kategorijama, koje obuhvaćaju učenike mlade i starije osnovnoškolske dobi (vidi Tablicu 1).

Razmatraju li se ovi rezultati u kontekstu postojećih istraživanja, može se istaknuti da Gilman i suradnici (2004) naglašavaju kako izvannastavne glazbene aktivnosti doprinose izgradnji identiteta učenika i prepoznatljivosti škole. To se dovodi na zaključak Mlinarević i Brust Nemet (2012) o važnosti izvannastavnih aktivnosti za razvoj stvaralačkih sposobnosti učenika prema njihovim interesima, što je karakteristika moderne škole, a Vidulin Orbančić (2010) te Proleta i Svalina (2011) (prema Gergorić, 2020, 65) također potvrđuju „pozitivnu povezanost sudjelovanja u izvannastavnim glazbenim aktivnostima s kulturom provođenja slobodnog vremena“. Osim toga, Rojko (2012) i Dobrota (2002; 2012) naglašavaju važnost estetskog odgoja u nastavi glazbe, ali i razvijanje umjetničkoga senzibiliteta (Šulentić Begić i Birtić, 2012) te dječjeg glazbenog stvaralaštva (Svalina i Mucić, 2022), pri čemu je cilj glazbene nastave na svim stupnjevima obrazovanja upravo estetski odgoj koji pridonosi razvoju široko obrazovane, slobodne i tolerantne ličnosti. Taj pristup odražava holistički pogled na obrazovanje gdje se glazbena nastava ne smatra samo prijenosom znanja, već i sredstvom za cjeloviti razvoj djeteta.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske (DZS RH, 2023a; 2023b) u Hrvatskoj su krajem školske godine 2021./2022. djelovale 1984 osnovne škole koje je pohađalo 308 777 učenika u 18 143 razrednih odjela i 743 srednje škole koje je pohađalo 145 288 učenika u 7 700 razrednih odjela. Za razliku od Glazbene kulture koja je obvezni predmet u osnovnim školama, Glazbena umjetnost dio je gimnazijskog smjera. Prema podacima gimnazijski program odvijao se u ukupno 192 škole od kojih je 96 samostalnih s 43 727 učenika u 2 036 razrednih odjela (DZS RH, 2023b). Ako gledamo statističke podatke, logično je da u obrazovnom sustavu postoji veći broj osnovnih škola naspram srednjih škola, što znači da postoji i znatno veći broj zborova osnovnoškolske dobi. Stoga se iz statističkih podataka Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske u usporedbi s brojem zborova koji sudjeluju na svečanostima nameće pitanje – zašto na svečanostima ne sudjeluje veći broj zborova?

Tablica 1. Broj zborova u pojedinim kategorijama od 1996. do 2022. godine

Godina	Kategorija				
	A / A1	B / B1	C / C1	D / D1	E / E1
1996.	10	17	4	1	3
1997.	11	14	5	6	1
1998.	8	6	1	2	1
1999.	10	15	7	6	2
2000.	6	12	4	4	1
2001.	8	16	7	3	2
2002.	9	5	5	2	0
2003.	8	10	8	3	1
2004.	10	5	5	1	1
2005.	8	10	5	3	4
2006.	10	9	6	3	2
2007.	9	11	5	5	2
2008.	8	15	7	4	3
2009.	12	13	6	4	3
2010.	12	11	6	4	5
2011.	21	15	5	4	6
2012.	15	12	4	3	4
2013.	16	12	5	3	3
2014.	19	9	4	3	3
2015.	14	10	4	5	2
2016.	15	8	7	3	3
2017.	16	12	6	4	1
2018.	19	12	2	4	1
2019.	17	16	4	4	0
2020.	0	0	0	0	0
2021.	0	0	0	0	0
2022.	13	6	0	7	1

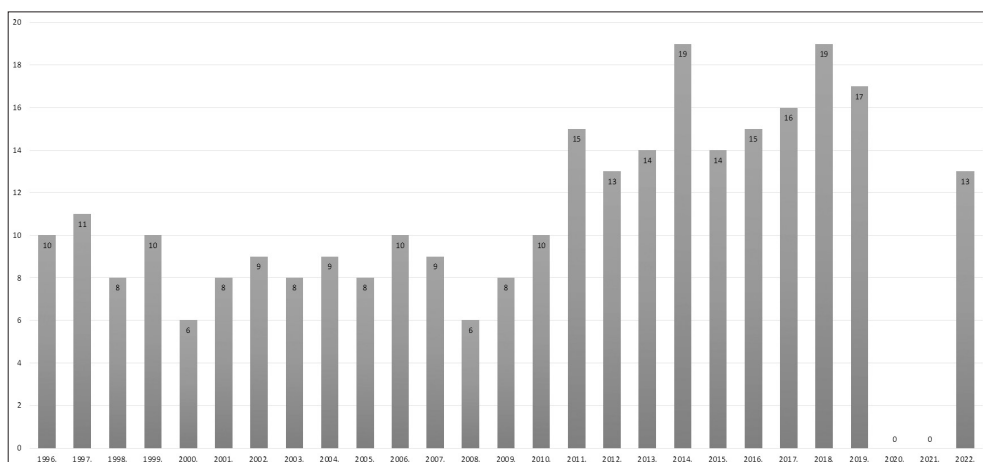
Neki od razloga mogli bi biti u sadašnjem sustavu izbornih predmeta u hrvatskim školama (MZO, 2008), koji je ograničen na vjeronauk, strani jezik i informatiku. Taj ograničeni pristup ne pruža prostor za razvoj i istraživanje glazbenih talenata i interesa učenika unutar okvira redovite nastave. Prema Radočaj Jerković (2017) kulturna i umjetnička uloga zbornskog pjevanja predstavlja nadogradnju prethodnih odgojno-obrazovnih sadržaja, naglašavajući važnost kvalitetne, umjetničke razine školskog zbornskog pjevanja. Međutim, učitelji glazbe suočavaju se s problemom malog broja sati u obveznoj nastavi, što ih često prisiljava da rade u više škola. To otežava ostvarivanje radnog odnosa s punim radnim vremenom u jednoj školi. Također, Radočaj Jerković (2017) ukazuje na to da je vrednovanje rada učitelja u izvannastavnim aktivnostima, poput vođenja zbora, destimulativno zbog složenosti i organizacijskih zahtjeva ovog posla. Uz to, mnogi učitelji zanemaruju ograničenja i vode zborove radeći izvan dodijeljene satnice, često unatoč ograničavajućim okolnostima poput nepovoljnog rasporeda sati i rada škole u više smjena.

U istraživanju Radočaj Jerković (2017) utvrđuje se da od ukupnog broja ispitanika učitelja njih 98 % vodi jedan ili više zborova u školi. U usporedbi s javnim djelovanjem zborova utvrđeno je da 68 % sudjeluje na javnim školskim priredbama, a samo njih 15 % na smotrama, festivalima i natjecanjima. Razlozi zbog kojih učitelji i školski zborovi možda ne sudjeluju u izvanškolskim glazbenim događanjima uključuju osobno nezadovoljstvo učitelja kvalitetom zbora, uvjerenje da su takva okupljanja nepotrebna, jer je uloga školskog zbora ograničena na školu, i nezadovoljstvo organizacijskim problemima kao što su raspored, teškoće učenika da prisustvuju svim probama, ograničen izbor članova i nedostatna satnica. Dodatni razlozi obuhvaćaju materijalna ograničenja, osobnu preopterećenost učitelja drugim školskim obvezama, nedostatak podrške od strane uprave škole, posebno ravnatelja, te nedostatak interesa među učenicima za sudjelovanje u zboru. Isto tako, Radočaj Jerković (2017, 158-159) ističe da „najveći broj učitelja koji ne nastupa na zbornskim natjecanjima smatra da propozicije takvih natjecanja ne odgovaraju njihovom zboru, što se također može protumačiti kao pokazatelj nezadovoljstva ostvarenom razinom kvalitete zbora.“

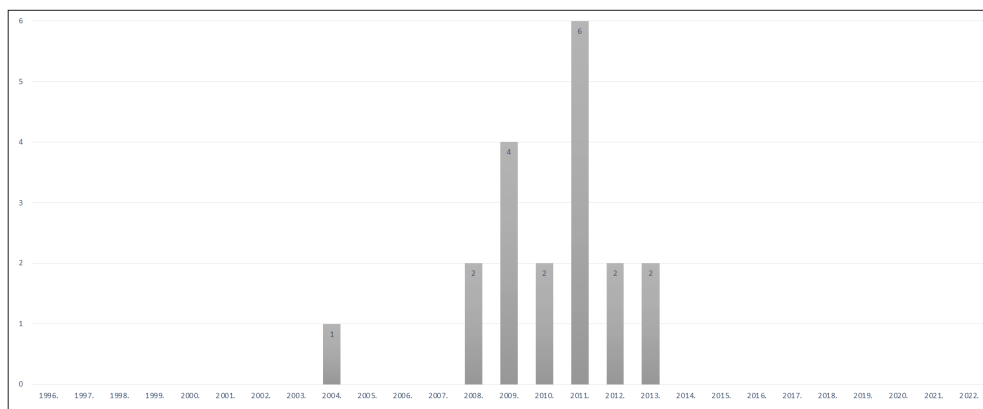
Da bi se poboljšala kvaliteta zbornskog pjevanja u školama i omogućilo sudjelovanje na Glazbenim svečanostima hrvatske mladeži, potrebne su značajne promjene u obrazovnom sustavu. To uključuje reviziju normi satnice za glazbenu nastavu i izvannastavne aktivnosti, razvoj programa profesionalnog razvoja za učitelje glazbe te osiguranje adekvatne financijske i logističke podrške. Važno je i motivirati učitelje kroz različite modele, uključujući priznanja i bolju satnicu za izvannastavni rad, te poticati suradnju s lokalnom zajednicom. Nadalje, trebalo bi istražiti spremnost učitelja na ulaganje dodatnog napora za postizanje visoke kvalitete u zbornskom pjeva-

nju, uključujući i njihova mišljenja i prijedloge. Te promjene ne samo da će obogatiti glazbeno obrazovanje, već će doprinijeti i osobnom razvoju učenika, kao i promicanju kulture i umjetnosti.

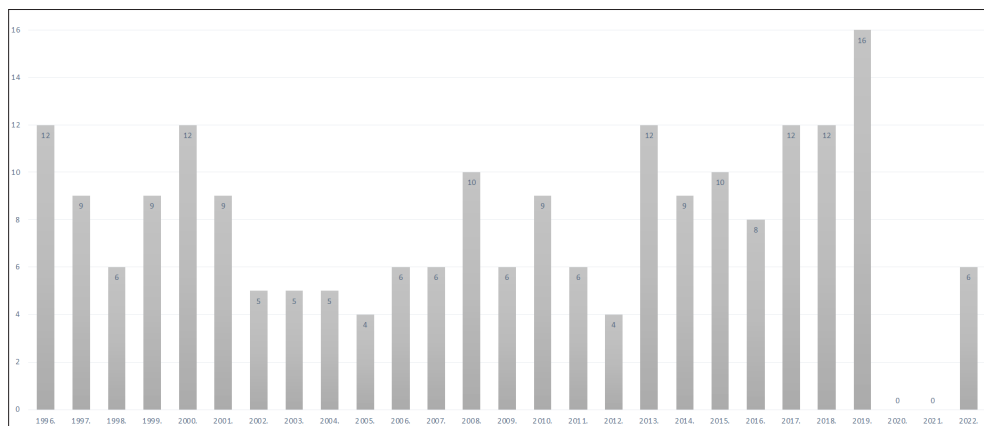
U nastavku istraživanja testirana je druga hipoteza (H2) kojom se pretpostavilo da će među osnovnoškolskim zborovima biti najmanje zastupljeni troglasni osnovnoškolski zborovi, a rezultati su pokazali da je druga hipoteza potvrđena, tj. da su među svim osnovnoškolskim zborovima, upravo zborovi u kategoriji A (mlađe osnovnoškolske dobi) zastupljeniji tijekom godina nego zborovi u kategoriji B (starija osnovnoškolska dob – troglasni zbor) (vidi Tablicu 1 i Slike 1 do 4).

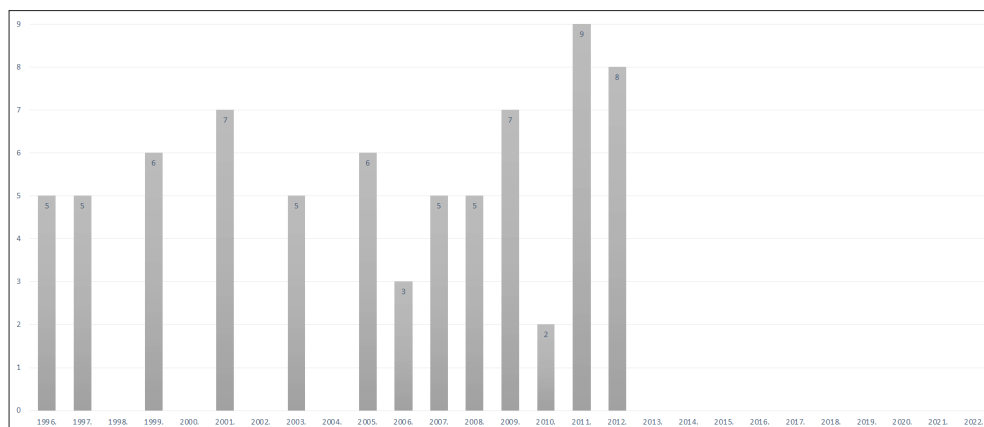
Slika 1. Broj zborova u A kategoriji od 1996. do 2022. godine

Slika 2. Broj zborova u A1 kategoriji od 1996. do 2022. godine

Slika 3. Broj zborova u B kategoriji od 1996. do 2022. godine

Slika 4. Broj zborova u B1 kategoriji od 1996. do 2022. godine

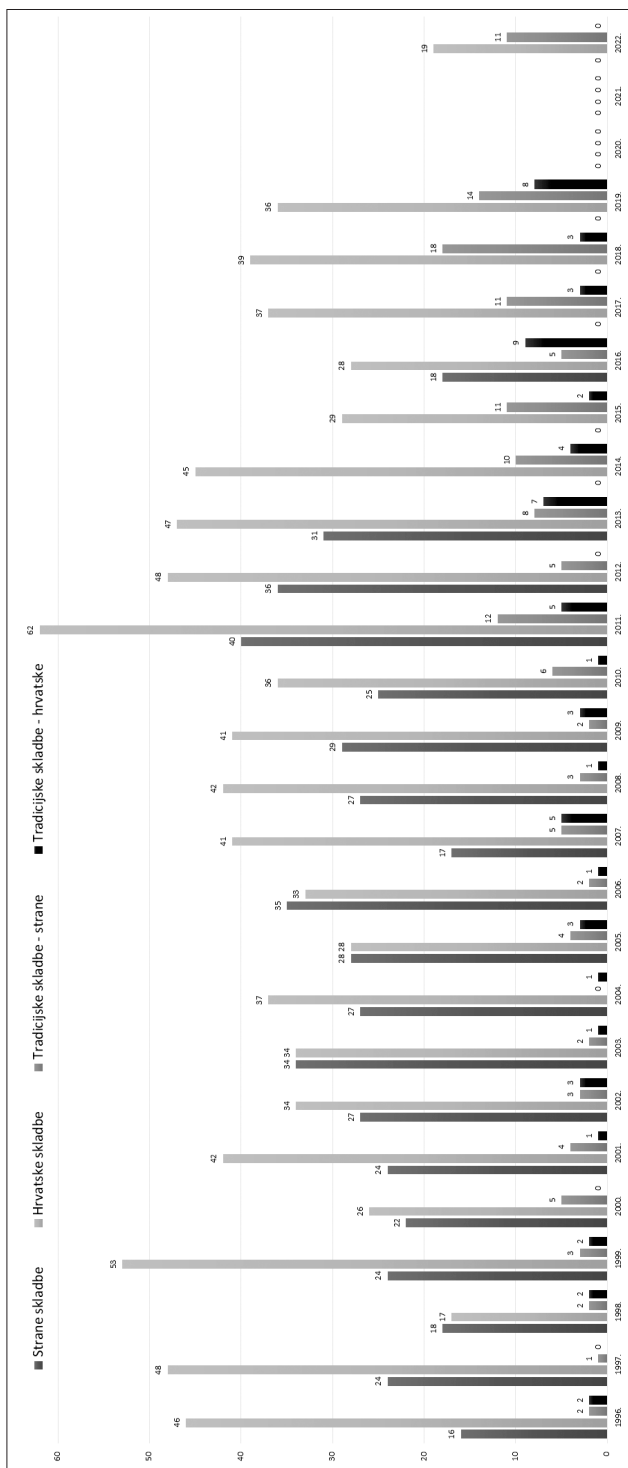
Takvi se rezultati ogledaju ponajprije u kompleksnosti troglasnoga pjevanja, poglavito u osnovnoškolskoj dobi, te u problematiziranju tematike umjetničke razine izvedbe osnovnoškolskih zborova za koje Radočaj-Jerković (2017, 19) ističe: „Glazbena razina pjevačkih zborova u velikom broju škola ne može se procijeniti kao umjetnička. Takvo stanje nastalo je uslijed niza objektivnih i otegotnih okolnosti s kojima se učitelji glazbe svakodnevno nose.“ Da bismo shvatili zašto su troglasni osnovnoškolski zborovi rjeđi od onih u nižim razredima, potrebno je dodatno istražiti niz pitanja. Prvo, treba ispitati razinu vokalne tehnike potrebnu za troglasno pjevanje i je li ona prezahtjevna za većinu osnovnoškolaca. Također je važno razmotriti satnicu koja se dodjeljuje zbarskim aktivnostima u školama te utvrditi je li dovoljna

za razvoj kompleksnih vještina potrebnih za troglasno pjevanje. Važno je također razumjeti kako neuspjeh u postizanju visoke razine izvedbe utječe na motivaciju učenika i njihov interes za daljnjim sudjelovanjem. Istraživanje snalaženja učenika u konceptima harmonije od mlađe dobi također je ključno, kao i razina podrške školske uprave i učitelja za razvoj i održavanje troglasnih zborova. Odgovori na ta pitanja, kao smjernice budućim istraživanjima, mogu pružiti uvid u specifične izazove s kojima se suočavaju troglasni zborovi u osnovnim školama.

Drugi dio istraživanja obuhvaćao je kvalitativnu tematsku analizu sadržaja pojedinih programa Glazbenih svečanosti hrvatske mladeži u proteklih 27 godina kako bi se priredila sustavna analiza izvedenog glazbenog repertoara, uzimajući pritom u obzir predefinirane kategorije mahom vezane za žanrovske odrednice pojedine skladbe. Stoga se u okviru treće hipoteze (H3) razmatrala zastupljenost tradicijskih skladbi i umjetničkih autorskih skladbi, a rezultati su pokazali veću pojavnost upravo potonjih. Time treća hipoteza, u okviru koje se pretpostavilo da se među izvedenim skladbama domaćeg repertoara u većoj mjeri pojavljuju tradicijske skladbe, a znatno su manje prisutne autorske skladbe, nije potvrđena, jer su na programima zastupljenije autorske skladbe hrvatskih skladatelja nego tradicijski repertoar. Pritom je potrebno istaknuti da su među tradicijskim repertoarom u većoj mjeri zastupljene inozemne tradicijske, a ne hrvatske tradicijske skladbe (vidi Sliku 5).

Kvalitativnom tematskom analizom sadržaja programa dobili smo odgovor i na tvrdnju postavljenu u četvrtoj hipotezi (H4) prema kojoj se pretpostavilo da su hrvatske skladbe u većoj mjeri zastupljene na repertoaru osnovnoškolskih zborova, čime se potvrđuje važnost osnovnoškolskog zbornog pjevanja u kontekstu očuvanja hrvatske glazbene baštine, prenošenjem na mlađe generacije učenika. Rezultati su pokazali da su hrvatske autorske skladbe u većoj mjeri zastupljene na repertoaru osnovnoškolskih zborova, čime je potvrđena četvrta hipoteza (vidi Sliku 5).

Posljednja etapa analize sadržaja glazbenih programa obuhvaćala je razmatranje zadanih skladbi za svaku pojedinu natjecateljsku kategoriju kako bi se testirala peta hipoteza (H5), kojom je pretpostavljeno da su i među zadanim skladbama za pojedine kategorije osnovnoškolskih zborova najzastupljenija autorska (umjetnička) djela hrvatskih skladatelja. Ova se tvrdnja pokazala točnom jer se među zadanim skladbama samo četiri puta pojavljuju skladbe inozemnih autora, dok su u pravilu zadane skladbe hrvatskih autora (I. Kuljerić, L. Županović, B. Bjelinski, R. Matz, J. Kaplan, N. Njirić, B. Papandopulo, I. Lhotka Kalinski, S. Majurec, J. Ostojić, P. Gotovac, E. Cossetto i dr.). U kontekstu razmatranja zadanih skladbi potrebno je istaknuti da je u pojedinim godinama natjecanje imalo i rezidencijalnog skladatelja, koji je napisao skladbe za svaku natjecateljsku kategoriju, pa su stoga skladbe mnogih hrvatskih autora praižvedene upravo u okviru manifestacije Glazbenih svečanosti

Slika 5. Prikaz analize repertoara osnovnoškolskih zborova od 1996. do 2022. godine

hrvatske mladeži. Među hrvatskim skladateljima čija su djela zborovi praižveli ističu se: Adalbert Marković, Davor Bobić, Ivan Josip Skender, Tomislav Uhlik, Đeni Dekleva-Radaković, Ante Knešaurek i Goran Sučić. Stoga i ta činjenica govori u prilog potvrđivanju pete hipoteze jer se pokazalo da praižvedbe skladbi hrvatskih autora također doprinose ostvarenju jednoga od ciljeva ove manifestacije – poticanju glazbenog stvaralaštva hrvatskih skladatelja. Ovakvi su rezultati uvelike u suglasju s recentnim zaključcima asocijacije *European Choral Association* (ECA, 2023) koja se oslanja na konvenciju UNESCO-a o očuvanju nematerijalne kulturne baštine, pri čemu se u kontekstu zorskog pjevanja pozivaju zakonodavci, znanstvenici i glazbeni profesionalci da u što većoj mjeri svojim djelovanjem doprinesu očuvanju, istraživanju, zaštiti i promociji nematerijalne glazbene baštine, s posebnim naglaskom na nužnost „integriranja kolektivne pjevačke tradicije u svoj rad s djecom, mladima i odraslima“ (ECA, 2023).

Zaključak

Ovo je istraživanje imalo cilj analizirati i prikazati kako se hrvatska glazbena baština zorskog pjevanja integrira i promiče u okviru općeobrazovnog sustava temeljem sudjelovanja dječjih zborova u okviru manifestacije Glazbene svečanosti hrvatske mladeži u Varaždinu tijekom proteklih 27 godina. Metodom opažanja, analizom arhivske građe i kvalitativnom tematskom analizom sadržaja izvedenog zorskog repertoara, istraživanje je detaljno razmotrilo položaj i zastupljenost skladbi hrvatskih skladatelja u kontekstu očuvanja glazbene baštine, posebno istaknuvši važnost osnovnoškolskog zorskog pjevanja kao čimbenika u očuvanju hrvatske glazbene tradicije. Rezultati potvrđuju da su osnovnoškolski zborovi bili najzastupljeniji na svečanostima te da su na repertoaru dominirale autorske skladbe hrvatskih skladatelja, čime se potiče hrvatsko glazbeno stvaralaštvo i prenošenje kulturne baštine mlađim generacijama. Ovo je istraživanje također pokazalo kako su Glazbene svečanosti hrvatske mladeži ključna platforma za prezentiranje najboljih glazbenih ostvarenja zorskoga pjevanja u odgojno-obrazovnom sustavu te za upoznavanje mladih s glazbom i umjetnošću, pri čemu ih se potiče na umjetničko i stvaralačko izražavanje, što doprinosi izgradnji njihova kulturnog identiteta. Istraživanje efektivno ilustrira kako Glazbene svečanosti hrvatske mladeži služe kao važan medijator u očuvanju i promicanju hrvatske tradicije i glazbene baštine u kontekstu obrazovnog sustava, čime se ostvaruju postavljeni ciljevi istraživanja.

Rezultati provedenog istraživanja potvrđuju prvu hipotezu (H1) u okviru koje je pretpostavljeno da su dječji osnovnoškolski zborova najzastupljeniji u okviru ove manifestacije, čime se pokazuje i važnost zorskoga pjevanja i Glazbenih svečanosti

hrvatske mladeži u kulturnom razvoju mladih. Ovakvi rezultati također otvaraju pitanje o relativno manjoj prisutnosti srednjoškolskih zborova na istom natjecanju, pri čemu bi se u nekim budućim istraživanjima moglo ispitati zašto u okviru ove manifestacije postoji manja zastupljenost srednjoškolskih zborova u usporedbi s osnovnoškolskim zborovima i općenito ukupnim brojem postojećih srednjih škola naspram broja koji se prijavljuje. Može se u tome kontekstu sagledati i postoji li potreba za promjenom kriterija repertoara ili povećanjem broja zadanih skladbi kako bi se pozitivno utjecalo na zastupljenost srednjoškolskih zborova, pa i veću zastupljenost osnovnoškolskih zborova, te koje faktore pritom nastavnici – voditelji zborova smatraju presudnima za odluku o prijavi na natjecanje i što bi ih moglo ohrabriti ili potaknuti na veću uključenost zborova na ovom prestižnom događaju.

Druga hipoteza (H2) u okviru koje se ispitivala zastupljenost troglasnih dječjih zborova također je potvrđena, pri čemu se ukazuje na manju prisutnost troglasnih osnovnoškolskih zborova, što može implicirati tehničke izazove i nedostatak podrške nastavnicima u školama za pripremu zahtjevnijeg programa repertoara troglasnih zborova. U tome bi se kontekstu, u nekim budućim istraživanjima, moglo razmatrati mogućnosti uvođenja novih kategorija ili natjecateljskih segmenata koji bi promovirali raznolikost i inovativnost u repertoaru i koji bi umjesto jedne zadane skladbe ponudili veći izbor skladbi među kojima bi voditelji dječjih zborova odabrali jednu kao zadanu, što bi možda u konačnici povoljno utjecalo kako na brojnost natjecatelja tako i na kvalitetu glazbene izvedbe.

Treća hipoteza (H3), kojom se pretpostavilo da su među izvedenim skladbama hrvatskoga repertoara u većoj mjeri zastupljene tradicijske skladbe, nije potvrđena, jer su rezultati pokazali da su autorske skladbe zastupljenije na repertoaru dječjih zborova, čime se potvrđuje važnost Glazbenih svečanosti hrvatske mladeži u promicanju hrvatskog glazbenog stvaralaštva. Četvrta hipoteza (H4) je potvrđena, čime se pokazalo da su hrvatske skladbe kako tradicijske tako i autorske, najzastupljenije na repertoaru osnovnoškolskih zborova, dok je peta hipoteza (H5), koja je također potvrđena, pokazala da su i među zadanim skladbama za pojedine kategorije osnovnoškolskih zborova najzastupljenija autorska djela hrvatskih skladatelja.

Na osnovu ovih rezultata može se ukazati na potrebu daljnjeg poticanja i integracije hrvatskih autorskih skladbi u program Glazbenih svečanosti hrvatske mladeži, što može potaknuti još snažniji razvoj i promociju hrvatskih skladatelja. Također, rezultati dobiveni analizom repertoara naglašavaju važnost školskog zbora u kontekstu očuvanja glazbene baštine, što može potaknuti kreatora obrazovne politike da dodatno integriraju glazbene aktivnosti u kurikulum, posebno u osnovnoškolskom obrazovanju.

U cilju daljnjeg razvoja i obogaćivanja zbornog repertoara u hrvatskom obrazovnom sustavu, preporučuje se uspostava svojevrsnog programa koji bi na godišnjoj razini omogućavao stvaranje većeg broja novih skladbi. Ovaj program bi pružao širok izbor skladbi koje bi se mogle odabrati kao obavezni dio repertoara za Glazbene svečanosti hrvatske mladeži. Takav pristup ne samo da bi osigurao stalnu obnovu i raznolikost zbornog repertoara, već bi i obogatio hrvatsku glazbenu riznicu. Također, predlaže se intenziviranje suradnje s glazbenim akademijama i fakultetima u cilju poticanja mladih skladatelja na pisanje skladbi namijenjenih zborovima u osnovnim školama. Ovakva inicijativa bi omogućila mladim skladateljima da obogaćuju hrvatsku glazbenu riznicu i pružila novu dimenziju zbornog pjevanja u obrazovnom sustavu.

Buduća istraživanja mogla bi se baviti pitanjima koja razmatraju učinke sudjelovanja na Glazbenim svečanostima hrvatske mladeži, vezanima za osobni i socijalni razvoj učenika, kulturu i identitet te propitkivati na koje sve načine sudjelovanje na ovom natjecanju doprinosi očuvanju nacionalne baštine i kulture. Uzimajući u obzir navedene činjenice, može se istaknuti da Glazbene svečanosti hrvatske mladeži prelaze granice pukog glazbenog natjecanja služeći kao katalizator za kulturnu interakciju i izgradnju identiteta, ističući vitalnu ulogu glazbene baštine u suvremenom obrazovnom okruženju i ukazujući na njezinu trajnu vrijednost za društvo u cjelini. Stoga su Glazbene svečanosti hrvatske mladeži vrijedan pokazatelj kako je moguće mlade generacije upoznati s glazbom i umjetnošću uopće, potičući ih na umjetničko i stvaralačko izražavanje, razvijajući pritom senzibilitet za estetske vrijednosti u kontekstu upoznavanja i očuvanja kulture te onoga što smatramo najvrjednijim – očuvanje hrvatske glazbene tradicije i baštine te osvještavanje njezine važnosti među nadolazećim generacijama otvarajući im tako put prema dobrobiti koje donosi zbornsko pjevanje i glazbena umjetnost.

Literatura

- AZOO (Agencija za odgoj i obrazovanje). (2023). *Glazbene svečanosti Hrvatske mladeži* <https://www.azoo.hr/natjecanja-i-smotre-arhiva/66-glazbene-svecanosti-hrvatske-mladezi-2022-2023/> (10. 10. 2023.).
- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communication research*. Glencoe, IL: Free Press.
- Boyack, J. E. (2011). *Singing a joyful song: An exploratory study of primary school music leaders in Aotearoa New Zealand*. Doctoral thesis, Massey University, Palmerston North, New Zealand. <https://mro.massey.ac.nz/handle/10179/3035> (10. 10. 2023.).
- Boyd, S., Bonne, L. i Berg, M. (2017). *Finding a balance – fostering student wellbeing, positive behaviour, and learning: Findings from the NZCER national survey of primary and intermediate schools 2016*. New Zealand Council for Educational Research. <https://www.nzcer.org.nz/research/publications/finding-balance-fostering-student-wellbeing> (10. 10. 2023.).

- Chin, T. i Rickard, N. S. (2014). Emotion regulation strategy mediates both positive and negative relationships between music uses and well-being. *Psychology of Music*, 42(5), 692-713. <https://doi.org/10.1177/0305735613489916>
- Clift, S., Manship, S. i Stephens, L. (2017). Further evidence that singing fosters mental health and wellbeing: the West Kent and Medway project. *Mental Health Social Inclusion*, 21(1), 53-62. <https://doi.org/10.1108/MHSI-11-2016-0034>
- Clift, S. i Morrison, I. (2011). Group singing fosters mental health and wellbeing: Findings from the East Kent 'singing for health' network project. *Mental Health and Social Inclusion*, 15(2), 88-97. <https://doi.org/10.1108/20428301111140930>
- Crooke, A. H. D., Smyth, P. i McFerran, K. (2016). The psychosocial benefits of school music: reviewing policy claims. *Journal of Music Research Online*, 1, 1-15. https://www.researchgate.net/publication/297345500_The_psychosocial_benefits_of_school_music_reviewing_policy_claims#fullTextFileContent
- Dobrota, S. (2002). Glazbena nastava u razrednoj nastavi. *Tonovi*, 17(1), 67-79.
- Dobrota, S. (2012). *Uvod u suvremenu glazbenu pedagogiju*. Split: Filozofski fakultet u Splitu – Odsjek za učiteljski studij.
- DZS RH (Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske) (2023a). *OBR-2023-2-1 Osnovne škole, kraj šk. g. 2021./2022. i početak šk. g. 2022./2023.*, objavljeno 19.5.2023. <https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58233> (14. 10. 2023.).
- DZS RH (Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske) (2023b). *OBR-2023-2-2 Srednje škole, kraj šk. g. 2021./2022. i početak šk. g. 2022./2023.*, objavljeno 4. 8. 2023. <https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58235> (14. 10. 2023.).
- European Choral Association (ECA) (2023). *Collective Singing as Intangible Cultural Heritage – Call to safeguard collective singing traditions*. <https://europeanchoralassociation.org/wp-content/uploads/2023/09/Advacy-Statement-CS-as-Intangible-Cultural-Heritage.pdf> (14. 10. 2023.)
- Fišer, E. (ur.) (1997). *Glazbene svečanosti Hrvatske mladeži (1957. – 1997.)*. Varaždin: Varaždinska županija.
- Gembris, H. (2012). Music-making as a lifelong development and resource for health. U: R. A. MacDonald, G. Kreutz i L. Mitchell (ur.), *Music, health, and wellbeing* (str. 1-30). Oxford University Press. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1093/acprof:oso/9780199586974.003.0025>
- Gergorić, A. (2020). *Razvojne perspektive izvannastavnih glazbenih aktivnosti učenika osnovnih škola u Republici Hrvatskoj (Doktorska disertacija)*. Split: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:168239>
- Gilman, R., Meyers, J. i Perez, L. (2004). Structured Extracurricular Activities Among Adolescents: Findings and Implications for School Psychologists, *Psychology in The Schools*, 41(1), 31-41. <https://doi.org/10.1002/pits.10136>
- Halmi, A. (1996). *Kvalitativna metodologija u društvenim znanostima*. Zagreb, Samobor: A. G. Matoš.
- Heyning, L. (2011). "I can't sing!" The concept of teacher confidence in singing and the use within their classroom. *International Journal of Education and the Arts*, 12(13), 1-28. <http://www.ijea.org/v12n13/>
- Jukić, T. (2015). Upoznavanje baštine kroz akcijsko istraživanje u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. *Školski vjesnik*, 64(3), 424-438. <https://hrcak.srce.hr/151362>

- Jurkić Sviben, T. i Jambrošić, N. S. (2021). (Ne)Pjevanje za vrijeme pandemije bolesti COVID-19 – mišljenja i emocionalni doživljaj učenika od 5. do 8. razreda osnovnih škola u Republici Hrvatskoj. *Školski vjesnik*, 70(2), 245-268. <https://doi.org/10.38003/sv.70.2.11>
- Kostović-Vranješ, V. i Šiškov, R. (2003). „Kuće naših predaka“. U: I. Hicela, (ur.): Zbornik radova Znanstveno-stručnog skupa s međunarodnom suradnjom „Od baštine za baštinu“, 3. dani otočkih dječjih vrtića, (str. 82-86). Dječji vrtić „Vandela Božitković“ Hvar.
- Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology* (2. izdanje). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Mathews, S. M. i Savarimuthu, A. (2020). *Role of Education in Transmitting Culture in Society*. Conference: Role of Education in Transmitting Culture in Society. https://www.researchgate.net/publication/339816271_Role_of_Education_in_Transmitting_Culture_in_Society
- Maurry, S. i Rickard, N. (2016). Wellbeing in the classroom: How an evolutionary perspective on human musicality can inform music education. *Australian Journal of Music Education*, 50(1), 3-15. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1146301.pdf>
- Mlinarević, V. i Brust Nemet, M. (2012). *Izvanastavne aktivnosti u školskom kurikulumu*. Osijek: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
- MZO (Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske). (2008). Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. *Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske* [https://mzo.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Obrazovanje/ZakonOodgojuIObrazov//Zakon%20o%20odgoju%20i%20obrazovanju%20u%20osnovnoj%20i%20srednjoj%20školi%20\(NN,%20br.%2087-08\).pdf](https://mzo.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Obrazovanje/ZakonOodgojuIObrazov//Zakon%20o%20odgoju%20i%20obrazovanju%20u%20osnovnoj%20i%20srednjoj%20školi%20(NN,%20br.%2087-08).pdf) (10. 10. 2023.).
- MZO (Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske). (2019). Kurikulum nastavnog predmeta Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena umjetnost za gimnazije. *Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske* <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Predmetni/Kurikulum%20nastavnih%20predmeta%20Glazbena%20kultura%20i%20Glazbena%20umjetnost%20za%20osnovne%20skole%20i%20gimnazije.pdf> (10. 10. 2023.).
- Nikočević, L., Gavrilović, Lj., Hrovatin, M., Jelinčić, D. A., Kale, J., Ratković, D. L., ... Zebec, T. (2012). Kultura ili baština? Problem nematerijalnosti. *Etnološka tribina*, 42(35), 7-56. <https://hrcak.srce.hr/93768>
- Ninčević, M. (2009). Interkulturalizam u odgoju i obrazovanju: Drugi kao polazište, *Nova prisutnost*, 7(1), 59-84. <https://hrcak.srce.hr/38800>
- Proleta, J. i Svalina, V. (2011). Odgojna uloga izvanastavnih glazbenih aktivnosti. *Život i škola*, 57(26), 134-152. <https://hrcak.srce.hr/77327>
- Prott, L. i O’Keefe, P. (1992). ‘Cultural Heritage’ or ‘Cultural Property’? *International Journal of Cultural Property*, 1(2), 307-320. doi:10.1017/S094073919200033X
- Radočaj-Jerković, A., Škojo, T. i Milinović, M. (2018). Zborsko pjevanje kao oblik neformalnog učenja i njegov utjecaj na formiranje dječjih glazbenih preferencija. *Školski vjesnik*, 67(2), 311-329. <https://hrcak.srce.hr/216730>
- Radočaj-Jerković, A. (2017). *Zborsko pjevanje u odgoju i obrazovanju*. Osijek: Umjetnička akademija u Osijeku.
- Rojko, P. (2005). *Metodika nastave glazbe – Praksa II. dio*. Zagreb: Naklada Jakša Zlatar.
- Rojko, P. (2012). *Metodika nastave glazbe – Teorijsko-tematski aspekti*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Pedagoški fakultet Osijek.

- Schladt, T. M., Nordmann, G. C., Emilius, R., Kudielka, B. M., de Jong, T. R. i Neuman, I. D. (2017). Choir versus solo singing: effects on mood, and salivary oxytocin and cortisol concentrations. *Frontiers in Human Neuroscience*, 14(11), 430. <https://doi.org/10.3389/fnhum.2017.00430>
- Svalina, V. i Mucić, M. (2022). *Dječje glazbeno stvaralaštvo u nastavi glazbe i izvannastavnim glazbenim aktivnostima*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti.
- Šulentić Begić, J. i Birtić, V. (2012). Otvoreni model nastave glazbene kulture u primarnom obrazovanju u nekim osječkim osnovnim školama. *Tonovi*, 60, 72–84.
- Šošić, T. M. (2014). Pojam kulturne baštine – međunarodno pravni pogled. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 51(4), 833-860. <https://hrcak.srce.hr/129107>
- Vidulin, S. (2016). Extracurricular musical activities in primary school from the teachers' point of view. U: M. Sedláček (ur.), *Music Education – Terra Cognita?* (str. 6-22). Masarykova univerziteteta.
- Vidulin Orbanić, S. i Terzić, V. (2011). Polazište i pristup pjevanju u općeobrazovnoj školi. *Metodički ogledi*, 18(2), 137-156. <https://hrcak.srce.hr/82321>
- Vickhoff, B., Malmgren, H. R., Lström, R., Nyberg, G., Ekström, S. R., Engwall, M., Snygg, J., Nilsson, M. i Jörnsten, R. (2013). Music determines heart rate variability of singers. *Frontiers in Psychology*, 4, 334. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00334>
- Zeman, Z. (2007). Identitetske strategije: u potrazi za smislom. *Društvena istraživanja*, 16, 6(92), 1015-1029. <https://hrcak.srce.hr/19180>

*Arhivska građa

Glazbene svečanosti hrvatske mladeži: *Programske knjižice 1996. – 2022*. Varaždin: Varaždinska tiskara.

Croatian musical heritage of choral singing in the general education system – in the wake of the Musical Festival of Croatian Youth

Abstract

This paper considers the position of the Croatian musical heritage of choral singing in the general education system based on the programmes (N = 25) performed during the Musical Festival of Croatian Youth in Varaždin, in the period between 1996 and 2022. This event serves as a national competition for children's and youth choirs, with one of its goals being the promotion of the Croatian composers' artistic production. A research methodology based on the method of observation for data collection and the analysis of archival material has identified the type of elementary school choirs predominantly represented in specific years. Additionally, a qualitative thematic content analysis of the performed choral repertoire has provided observations into the position of Croatian musical heritage, its appearance, and representation in the past 27 years. The results confirm the importance of elementary school choral singing as a significant factor in preserving Croatian musical heritage, which becomes accessible to younger generations precisely by including it in the choral repertoire of elementary schools.

Keywords: choirs, classical music, elementary school, music, traditional music